

Trestní příkaz je na první pohled ne příliš atraktivní téma pro diplomovou práci. Tento institut je v podstatě znám jen odborné veřejnosti. Zatímco o některých institutech trestního práva procesního (např. o druzích a výměrách trestů za jednotlivé trestné činy), probíhají i v laické veřejnosti bouřlivé a mnohdy zjednodušené diskuze, o trestním příkazu platí pravý opak. Většina laické veřejnosti možná ani neví, že existuje.

Je to logické a to ze dvou důvodů. Tím prvním je, že trestním příkazem lze rozhodnout jen o mediálně neatraktivních trestných činech. Druhý důvod je z odborného hlediska důležitější. Při aplikaci trestního příkazu se totiž neuplatní jedna ze základních zásad trestního řízení, a to zásada ústnosti a veřejnosti.

Při bližším zkoumání však dojdeme k závěru, že trestní příkaz si zaslouží naši pozornost nejen při jeho praktické aplikaci, ale i v oblasti teoretické, neboť i zde platí, že nic není tak jednoduché, jak by se mohlo na první pohled zdát. Důvodů pro jeho bližší zkoumání je několik:

1. Při praktické aplikaci trestního příkazu dochází ke střetu několika obtížně slučitelných hledisek a principů. Střetává se zde zejména princip co nejširšího zajištění práv obviněného (právo na spravedlivý proces) s principem rychlosti a hospodárnosti trestního řízení. Nelze též zapomínat na postavení poškozeného, o kterém mám za to, že je poněkud slabší a to v celé oblasti práva.

2. V souvislosti se společenskými změnami po listopadu 1989 došlo též k nárůstu trestné činnosti, a to nejen té nejzávažnější jak by se na první pohled mohlo zdát, ale zvýšila se též četnost trestných činů, při jejichž řešení lze použít trestní příkaz. Ze statistiky Ministerstva spravedlnosti vyplývá, že při jeho důsledné aplikaci, lze trestní příkaz použít při řešení až 83 % trestních činů. Jde sice spíše jen o teoretickou možnost, ale při pohledu na toto číslo si musíme nutně uvědomit, jak důležité místo zaujímá trestní příkaz v trestním právu procesním.

3. Trestní příkaz lze uplatnit i u činů, které se staly trestným teprve v nedávné minulosti. Mám tím na mysli některé trestné činy spáchané v souvislosti s provozem motorových vozidel a trestné činy spáchané na sportovních stadionech. Zejména při páčání trestné činnosti fanoušky při sportovních podnicích je rychlost a neodvratnost potrestání pachatele velice důležitá a použití trestního příkazu je v takových případech nejlepším řešením. A vzhledem k tomu, že policejní složky používají audiovizuální techniku, nebývá problém s dokazováním a pachatel tak může být odsouzen v relativně krátké době.

Na druhou stranu nutno uvést, že při použití trestního příkazu se neuplatní některé základní právní zásady, jako je např. zásada ústnosti a veřejnosti a zásada zákazu reformationis in peius, což zdánlivě oslabuje postavení obviněného. Nicméně věřím, že profesionálně i lidsky vyzrálý soudce dokáže vzít v potaz všechna i zdánlivě protichůdná stanoviska a rozhodnout spravedlivě.

V předkládané práci se snažím některé zde nastíněné problémy popsat a nabídnout jejich řešení.